

САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ЗДО

Нові запити українського суспільства та відповідні якісні зміни в системі освіти потребують висококваліфікованих управлінських кадрів зі сформованими професійно важливими та соціально значущими особистісними якостями, готових до забезпечення складних, скоординованих, ефективних дій у ситуаціях невизначеності.

Окрім зазначених вимог, для ефективного виконання своїх функцій у закладі освіти сучасний менеджер має вміти управляти, у тому числі, самим собою, тобто здійснювати особистий менеджмент. Проте практика свідчить, що значна кількість керівників закладів освіти за великим переліком поточних справ не встигають виконувати їх якісно і вчасно, зберігаючи при цьому власне психічне здоров'я та залишаючи час на відпочинок і розваги, заняття спортом та громадську діяльність тощо. Багатьом доводиться чимось поступатися – особистим життям, хоббі, відпочинком. Часто це пов'язано з невмінням управлінця організувати свою професійну діяльність, планувати робочий та особистий час, координувати різні види діяльності.

Проблема правильної та раціональної організації власної життєдіяльності, ефективного використання й економії часу особливо актуальна для керівників закладів дошкільної освіти (ЗДО), яким щоденно доводиться вирішувати безліч управлінських проблем: від облаштування закладу, організації харчування та медичного супроводу вихованців – до роботи з батьками та громадськістю. Тож необхідною умовою їхнього професійного розвитку має стати самоменеджмент – наука про самоорганізацію та самоуправління людини.

Особливої уваги формування навичок самоменеджменту потребує ще під час професійної підготовки майбутнього керівника закладу дошкільної освіти, до початку роботи за фахом. Як свідчать дослідження вітчизняних науковців [3, с. 482], у США практично у всіх закладах вищої освіти вивчають «Самоменеджмент» (Self-management) і один із напрямків самоменеджменту – Time management (або управління часом). В Україні ж у більшості закладів вищої освіти дисципліна «Самоменеджмент» цілеспрямовано не вивчається, а наявні посібники, як правило, заскладні для самостійного опанування студентами й орієнтовані часто на вже працюючих управлінців.

При цьому посилення студентоцентрованого підходу до навчання й викладання у закладах вищої освіти вимагає забезпечення гнучких індивідуальних освітніх траєкторій та розширення переліку освітніх компонентів за вибором студента (зокрема soft skills); нових форм, методів, змісту освітніх послуг залежно від інтересів споживачів. З огляду на зазначене вважаємо актуальним теоретичне обґрунтування та розробку змісту підготовки майбутніх керівників ЗДО до здійснення самоменеджменту як важливої умови їхнього професійного розвитку.

Окреслена проблема висвітлена сучасними науковцями в різних аспектах: педагогічний менеджмент (В. Бондар, К. Вазіна, М. Приходько, В. Симонов); сучасні погляди на організаційну культуру керівника закладу освіти (Г. Тимошко), професійне самовиховання (Т. Вайніленко, С. Єлканов, Л. Кондрашова, О. Мороз, О. Якубовська), розвиток педагогічної рефлексії та механізмів рефлексійного управління освітнім процесом (О. Анісімов, Ю. Кулюткін, А. Ліненко, Г. Сухобська, Н. Хмель).

Науковці по-різному трактують самоменеджмент. Описані в літературі концептуальні підходи до визначення самоменеджменту будуються на певних ідеях, навколо яких формується система методик і прийомів роботи над собою з реалізації цих ідей. У концепції самоменеджменту Л. Зайверта – це ідея економії свого часу; у В. Андрєєва – ідея саморозвитку творчої особистості; у М. Вудкока й Д. Френсіса – подолання власних обмежень; у А. Хроленка – підвищення особистої культури ділового життя; у Б. і Х. Швальбе – ідея досягнення особистого ділового успіху [2].

Аналіз наведених підходів дозволяє зробити висновок, що самоменеджмент – це сукупність заходів, спрямованих на підвищення ефективності професійної діяльності через самовдосконалення особистісних якостей людини, яка займається цією діяльністю [3, с. 481]. До функцій самоменеджменту науковці відносять загальні функції менеджменту: планування, організацію, мотивацію та контроль. Найбільш важливими перевагами самоменеджменту О. Цимбал називає такі: виконання роботи з меншими витратами; краща організація праці; кращі результати праці; зменшення поспіху і стресів; більше задоволення від роботи; велика мотивація праці; підвищення кваліфікації; менша завантаженість роботою; зменшення помилок при виконанні функціональних обов'язків; досягнення життєвих і професійних цілей найкоротшим шляхом [3, с. 482].

Керівникові закладу освіти (як, власне, і студентів - майбутньому керівникові) вкрай необхідно бути обізнаним у самоменеджменті та використовувати його для професійного розвитку. Під професійним розвитком розуміємо неперервний процес, систему різних видів діяльності з метою підготовки педагогів до професійної діяльності, що включає початкову підготовку, програми введення у професію, післядипломну підготовку, неперервний професійний розвиток в умовах діяльності в освітньому закладі (Дж. Шіренс [4]).

Також керівник закладу дошкільної освіти (як і майбутній керівник) мають володіти технологією проєктування особистої програми самоменеджменту з урахуванням тих питань, які доводиться вирішувати у процесі професійної діяльності на основі прогнозування, проєктування, конструювання й оцінки ефективності реалізації. Науковці та практики пропонують різні форми побудови індивідуальних програм, але в основу всіх покладено шість фаз відповідно до виконуваних функцій [1]:

I. Постановка мети – аналіз і формування особистих цілей.

II. Планування – розробка планів та альтернативних варіантів своєї діяльності.

III. Прийняття рішень щодо конкретних справ.

IV. Організація й реалізація – складання розпорядку дня та організація особистого трудового процесу з метою реалізації поставлених завдань.

V. Контроль – самоконтроль і контроль підсумків (у разі необхідності – коригування цілей).

VI. Інформація й комунікації – фаза, властива певною мірою всім функціям, оскільки комунікація та обмін інформацією необхідні в усіх фазах самоменеджменту.

За період навчання в університеті майбутній керівник закладу дошкільної освіти має ознайомитися з теорією самоменеджменту, що допоможе не лише отримати відповідні управлінські знання та навички, а й більш чітко сформулювати цілі свого індивідуального розвитку. Доречно також оволодіти теоретичними знаннями й практичними навичками планування та організації власної роботи: на день, тиждень, інший період.

Одним із шляхів створення умов для набуття майбутніми керівниками ЗДО професійної компетентності з зазначених питань є введення дисципліни «Самоменеджмент» до складу комплексу нормативних дисциплін в освітньо-професійну програму підготовки магістра спеціальності 012 «Дошкільна освіта», або включення відповідного змістового модуля, теми до програм навчальних дисциплін «Теорія і методика формування управлінської культури керівника ЗДО», «Актуальні проблеми організації дошкільної освіти», «Основи управління в галузі дошкільної освіти».

Вивчення дисципліни має спрямовуватись на опанування знань та вмінь, формування компетентностей із самоменеджменту. Зокрема, О. Цимбал вважає, що опосередкованому розвитку складових самоменеджменту слугують такі завдання. Студенти мають знати: основи самоврядування власною життєдіяльністю і професійною діяльністю; технологію стратегічного і повсякденного самоменеджменту; засоби реалізації функцій самоорганізації та саморозвитку (техніки, технології, методи, прийоми); особливості персонального саморозвитку [3, с. 483]. Студенти мають уміти: здійснювати стратегічне та повсякденне планування життя; застосовувати засоби самоорганізації (техніки, технології, методи, прийоми тощо) для розв'язання функціональних завдань; володіти прийомами й методами цілепокладання; раціонально планувати свій робочий час із метою ефективного його використання; володіти прийомами та методами прийняття рішень; застосовувати знання й навички самоорганізації для досягнення життєвих цілей [3, с. 483].

Відтак, самоменеджмент є важливою умовою професійного розвитку майбутнього керівника закладу дошкільної освіти, оскільки на основі самопізнання, самовизначення, самоврядування, самовдосконалення, самоконтролю сприятиме якнайкращій самореалізації в обраній сфері діяльності. У подальшому сформований самоменеджмент керівника дошкільного закладу стане одним із провідних факторів успіху всього дошкільного закладу.

Література

1. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера: навч. пос. К., 2003.
2. Управлінські аспекти соціальної роботи. Курс лекцій / М.Ф. Головатий (кер. авт. кол.), М.П. Лукашевич, Г.А. Дмитренко та ін. К.: МАУП, 2004. 368 с. Режим доступу: <http://buklib.net/books/27271/>
3. Цимбал О.Ю. Самоменеджмент в структурі професійної підготовки майбутнього керівника навчального закладу // Молодий вчений. 2016 р. №6 (33). С. 481-483.
4. Scheerens J. Teachers' professional development. Europe in international comparison. An analysis of teachers' professional development based on the OECD's // Teaching and Learning International Survey (TALIS) / J. Scheerens.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
XXIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів**

05 лютого 2021 року

Маріуполь – 2021

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів ХХІІІ підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. – Маріуполь: МДУ, 2021. – 258 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 8 від 24.02.2021)

Редакційна колегія:

Голова: Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, доцент;
Лисак В.Ф. доктор історичних наук, професор;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М. доктор історичних наук, професор;
Слющинський Б.В., доктор соціологічних наук, професор;
Толпежніков Р.О., доктор економічних наук, професор;
Чентуков Ю.І., доктор економічних наук, професор;
Шепітько С.В., кандидат філологічних наук, професор.

Збірник містить матеріали ХХІІІ підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 05 лютого 2021 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний
університет, 2021

<i>Нікольченко Ю.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ» У МАРІУПОЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	116
<i>Петрова І. О.</i> СТАНОВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА» В УКРАЇНІ	118
<i>Сабадаш Ю.С., Дабло Л.Г.</i> ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ	120

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

<i>Гудима І.П.</i> ЙМОВІРНІСНІ ЗАКОНИ В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ: СВІТОГЛЯДНИЙ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	122
<i>Зубченко О.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ-2020 У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	123
<i>Іванець Т.М.</i> ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ «СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ» В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ.....	125
<i>Полторак В.А., Зоська Я.В., Стадник А.Г.</i> ПРОЦЕСИ «ПОБУДОВИ» СОЦІАЛЬНИХ СТЕРЕОТИПІВ В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ	126
<i>Романцова Н.І.</i> СОЦІОЛОГІЧНІ ПОГЛЯДИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО: РЕФЛЕКСІЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ	128
<i>Слющинський Б.В.</i> СОЦІОЛОГІЯ ЯК НАУКА: ВІД МИНУЛОГО ДО МАЙБУТНЬОГО	129
<i>Цибулько О. С.</i> ПРОБЛЕМА ЕТНІЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ У БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ СУСПІЛЬСТВАХ.....	131

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

СЕКЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ, РЕКЛАМИ ТА PR: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

<i>Андрєєва Н.В.</i> ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ.....	133
<i>Белла М.В.</i> ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ В УМОВАХ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	134
<i>Вялькова І.О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	135
<i>Демідко О.О.</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИКУМ ЗІ СЦЕНАРНОЇ МАЙСТЕРНОСТЬ».....	138
<i>Мельникова-Курганова О.С.</i> ФАКТЧЕКІНГ ЯК ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЖУРНАЛІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ	139
<i>Черепченко О.О.</i> ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЖУРНАЛІСТА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	140
<i>Чилиевич О.І.</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКА».....	142

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

<i>Мороз О.А.</i> «КОРОНАВІРУС» ТА ЙОГО КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	144
--	-----

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Андрєєва М.Ф.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	146
<i>Березіна О.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЄКТУ ІМІДЖ-ПРОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	147
<i>Бухало О.Л.</i> ПРОФЕСІЙНА ВЗАЄМОДІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	149
<i>Демидова Ю.О.</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ СПІВПРАЦІ ПЕДАГОГІВ ТА БАТЬКІВ.....	150
<i>Макаренко Л.В.</i> РОДИННО-СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	152
<i>Макаренко С.І.</i> САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ЗДО	154
<i>Фунтікова О.О.</i> МЕТРИКА ЧАСУ У СВІДОМОСТІ ДИТИНИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	156